

آفتاب

رقم گندم نان برای کاشت در دیمزارهای مناطق گرمسیری کشور

سابقه بررسی:

رقم آفتاب (THELIN/3/BABAX/LR42//BABAX/4/BABAX/LR42//BABAX) در سال زراعی ۸۸-۱۳۸۷ در قالب شانزدهمین خزانه بین‌المللی HRWYT در ایستگاه‌های گچساران و گنبد ارزیابی و با توجه به ویژگی‌های مناسب زراعی متعاقباً در آزمایش پیشرفته ایستگاه‌های دیم گرمسیری مورد ارزیابی مجدد قرار گرفت. سپس این رقم در پروژه سه ساله آزمایشات یکنواخت سراسری (۹۲-۱۳۸۹) قرار گرفت. این رقم در این دوره سه ساله در ایستگاه‌های ایلام، خرم‌آباد، گچساران و گنبد بترتیب با ۳۰/۶، ۱۱/۹، ۹/۱ و ۲/۸ درصد افزایش محصول در سطح احتمال معنی‌دار پنج درصد نسبت به شاهد کوهدشت برتری نشان داد. رقم آفتاب طی پنج سال بررسی‌های ایستگاهی در آزمایشات تکرار، با میانگین عملکرد ۳۱۸۳ کیلوگرم در هکتار، نسبت به ارقام شاهد (کوهدشت و کریم)، ۳۷۳ کیلوگرم در هکتار یا ۱۳/۳ درصد افزایش عملکرد نشان داد. این رقم از لحاظ معیار پایداری عملکرد میانگین رتبه، دارای بهترین رتبه (رتبه یکم) بوده و از انحراف معیار رتبه و ضریب تغییرات درون مکانی بسیار کمی، حتی نسبت به رقم سازگار کوهدشت، برخوردار بوده است. نتایج حاصل از اجرای پروژه‌های تحقیقی-تطبیقی در مناطقی از حوزه‌های تحت پوشش ایستگاه‌های گنبد و مغان، موید ۴/۵ درصد برتری عملکرد دانه رقم آفتاب نسبت به ارقام کوهدشت و کریم در مزارع کشاورزان بوده است. آفتاب با تیپ رشد بهاره دارای میانگین ارتفاع بوته ۷۸ سانتی‌متر و وزن هزاردانه ۳۵/۸ گرم بوده و نسبت به بیماری‌های زنگ زرد، زنگ قهوه‌ای و فوزاریوم سنبله از مقاومت خوبی برخوردار است. بطور متوسط، ۲۲/۸ درصد برتری عملکرد دانه، ۴/۵ گرم افزایش وزن هزار دانه و ۲ روز زودرسی از وجوه برجسته این رقم نسبت به شاهد کوهدشت در آزمایش پیشرفته در ایستگاه‌های گچساران، گنبد، خرم‌آباد و ایلام بوده است. این رقم از لحاظ صفات مهم کیفی: حجم نان، حجم رسوب، شاخص گلوتن، سختی دانه، درصد جذب آب و درصد پروتئین دانه نسبت به رقم کوهدشت برتری دارد. عملکرد دانه و کیفیت آرد برتر و همچنین صفات زراعی مناسب، دلایل اصلی انتخاب این رقم برای کشت در دیمزارهای گرمسیری است.

خلاصه مشخصات دستاورد:

افزایش عملکرد دانه به میزان ۳۷۳ کیلوگرم در هکتار نسبت به رقم شاهد کوهدشت در شرایط ایستگاهی طی ۵ سال آزمایشات پیشرفته. برتری چشمگیر ویژگی‌های کیفی: حجم نان، حجم رسوب، گلوتن خشک، گلوتن تر، شاخص گلوتن، عدد زلنی، و بویژه درصد پروتئین و به تبع آن کاهش ضایعات نان.

مقاومت نسبت به بیماری‌های زنگ زرد و زنگ قهوه‌ای، فوزاریوم سنبله و سیاهک پنهان معمولی.

افزایش تنوع ژنتیکی و کاهش خطر آسیب‌پذیری ژنتیکی ارقام موجود.

مزیت اقتصادی:

رقم آفتاب در طی ۵ سال بررسی‌های ایستگاهی، با متوسط عملکرد ۳۱۸۳ کیلوگرم در هکتار، نسبت به رقم شاهد کوهدشت، ۳۷۳ کیلوگرم افزایش تولید داشته است. بر حسب تجارب موجود و با توجه به تفاوت‌های محیطی، مدیریتی و تجهیزات مورد استفاده، معمولاً حدود ۵۰ درصد از تفاوت‌های ایستگاهی در شرایط زارعین تحقق پیدا می‌کند (۱۸۷ کیلوگرم در هکتار) و لذا با احتساب قیمت ۱۱۵۰۰ ریال برای هر کیلوگرم گندم، به ازای هر هکتار کشت این لاین، معادل ۲۱۵۰۵۰۰ ریال ارزش افزوده نصیب دیمکاران خواهد شد. از سوی دیگر، با توجه به کیفیت برتر آرد این لاین نسبت به رقم رایج کوهدشت، میزان ضایعات نان کاهش جدی داشته و بدین ترتیب علاوه بر رضایت بیشتر مصرف‌کنندگان نان، به اقتصاد عمومی کشور نیز کمک خواهد شد.

دستورالعمل کاشت، داشت و برداشت

سیستم زراعی آیش - گندم

خاک ورزی با گاوآهن قلمی در پاییز و استفاده از پنجه غازی به عمق ۱۰ سانتی متر در بهار برای مبارزه با علفهای هرز و آماده سازی بستر بذر با استفاده از پنجه غازی

تناوب کلزا - گندم

- برجای گذاشتن ته ساقه های کلزا، کاشت مستقیم (بی خاک ورزی)
- شخم با گاوآهن برگرداندار به عمق حدود ۲۰ سانتیمتر به محض وقوع بارندگی + دیسک

سیستم زراعی حبوبات - گندم

- برجای گذاشتن بقایای گیاهی، کاشت مستقیم (بی خاک ورزی)
- شخم با گاوآهن برگرداندار به عمق حدود ۲۰ سانتیمتر به محض وقوع بارندگی + دیسک

ضد عفونی بذر

ضد عفونی بذر قبل از کاشت برای کنترل بیماریهای بذر زاد

کاشت

تاریخ کشت: نیمه اول آذر

عمق کاشت: ۴-۵ سانتی متر

فاصله خطوط کاشت: ۱۷-۱۵ سانتی متر

میزان بذر

۳۰۰ دانه در مترمربع بر اساس وزن هزار دانه برای گندم (معادل ۹۰-۱۲۰ کیلوگرم در هکتار)

میزان کود

ازت: استفاده از ۵۰ کیلوگرم نیتروژن خالص در هکتار از منبع اوره در پائیز همزمان با کاشت بصورت جایگذاری کود

فسفر: بر اساس مقدار کمبود از حد بحرانی آن در خاک برای گندم دیم (۱۰ میلی گرم در کیلوگرم) که برای جبران کمبود هر میلی گرم در کیلوگرم از حد بحرانی بطور متوسط ۱۵-۱۲ کیلوگرم کود سوپر فسفات تریپل در پائیز همزمان با کاشت مصرف می شود.

کنترل علفهای هرز

استفاده از سموم برومیسید (۱/۵ لیتر در هکتار) و تاپیک (۰/۸ الی ۱ لیتر در هکتار) تواما و به صورت مخلوط در مرحله پنجه زنی و قبل از ساقه رفتن گیاه اصلی توصیه می گردد.

